

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
31. årgang nr. 4
December 2013

**Indhold: Formanden skriver 3 · Årbogspræsentation 4 · Mange slags dansk 8 · Debat 10
Sprogprisen 12 · Aflyst sprogfest 14 · Bogmessen 15 · Invitation 16**

*Pia Raug indledte årbogsmødets debat med en lydhør forsamling.
(Foto Kaj Gøgsig).*

Flest

Modersmål-Prisen i 1997 tilfaldt sangeren Niels Hausgaard, der spurgte i en af sine viser om „de fleste er de bedste eller bare de fleste“. Han undlod spørgsmålstegnet, så ingen var i tvivl om svaret og det dilemma, der er indbygget i demokratiet. Det samme dilemma, der dukker op i sprogdebatten, når Dansk Sprognævn accepterer en „forkert“ stavemåde eller en ændret betydning af et ord. Det er de ord, der på et tidspunkt kaldtes pendulord og nu svingord, altså ord, der har skiftet betydning til den modsatte af den oprindelige. Hvis sprognævnet registrerer en tilstrækkelig hyppig anvendelse af den ny betydning, bliver den godkendt som den rigtige. Det gælder fx ord som forfordele og bjørnetjeneste. I Politiken den 20. oktober i år kritiserer Camilla Tække og John Haresøe fra Aros Kommunikation nævnets dispositio-

ner i forbindelse med betydningsangivelserne i den seneste retskrivningsordbog, som undlader at betydningsangive bjørnetjeneste og forfordele. De skriver: „Sprognævnet bidrager til forvirringen ved ikke at lade folk kunne slå én specifik og rigtig betydningsangivelse op.“ Nævnet har desværre forholdt sig tavs i den aktuelle sag, skønt det ville være rart at få præciseret de retningslinjer, der definerer, hvornår noget er „flest“ – og endelig, at der jo må skelnes mellem, hvilke fejl der ophøjes til godkendelse. En tid vil der herske forvirring om forfordele og lignende, det er et problem, som ad åre vil blive neutraliseret. Med hensyn til bjørnetjeneste handler det imidlertid om et litterært kulturtab. Man gør demokratiet en bjørnetjeneste ved at sende den hilsen til La Fontaines grav, at han skrev sin fabel forgæves.

M.B.

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt.

Oplag: 800 eksemplarer.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
FOR MODERSMÅL-SELSKABETS MEDIER:
Jørgen Christian Wind Nielsen

REDAKTØR FOR SPROG & SAMFUND:
Michael Blædel
Lyngfeldtsvej 17,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
michael@blaedel.dk

LAYOUT:
Martin Sand Pæevatalu

REPRO OG TRYK:
Clausen grafik
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
 2. At formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog.
-

Medlemskontingent 250 kr.
(portogebyr – udlandet: 76 kr.)

Giro (netbank: reg.nr. 9570) kt.nr. 667 6901
CVR-nr. 7682-4215

Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 103 5729

Hjemmeside: www.modersmaalselskabet.dk
Facebook: Modersmål-Selskabet

MODERSMÅL-SELSKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 2035 8675, e-post: jcn@modersmaalselskabet.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
tlf. 4495 2243, e-post: hm@modersmaalselskabet.dk

KASSERER:

Cand.stat. Kirsten Fenger,
Skandrups Allé 37, Hareskov, 3500 Værløse,
tlf. 4498 1650, e-post: kf@modersmaalselskabet.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
tlf. 6095 8802, e-post: ic@modersmaalselskabet.dk

Mag.art. Adam Hyllested,
tlf. 3537 7730, e-post: adamh@modersmaalselskabet.dk

Dir. Frans Jacobsen
tlf. 3962 9554, e-post: fransj@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
tlf. 4585 7644, e-post: gtl@modersmaalselskabet.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
tlf. 3828 6648, e-post: ct@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Ulla Susanne Weinreich,
tlf. 3537 2037, e-post: usw@modersmaalselskabet.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Lektor Niels Bjerring
tlf. 3871 1790

Ph.d. Irina Bjørnø,
tlf. 4038 4284, e-post: goldenlife@mail.dk

Adresseændringer bedes meddelt til sekretariatet.

MODERSMÅL-SELSKABETS SEKRETARIAT:

Pia Wind
tlf. 2621 6782, e-post: sek@modersmaalselskabet.dk

Er rigsdansk et ideal?

AF JØRGEN CHR. WIND NIELSEN

På Selskabets generalforsamling i maj var det talte sprog genstand for debat. Vi taler sjusket, uforståeligt, grimt, mener nogle. DR gør det ikke bedre, for slet ikke at tale om de unge. Er modstykket til at tale sjusket, uforståeligt og grimt at tale rigsdansk, eller er det at tale ordentligt, forståeligt og pænt? Er vi enige om, hvad der er rigsdansk, hvad der er pænt, forståeligt og ordentligt?

Malene Monka, Ph.d. ved Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet, giver i artiklen „Dialekten lades tilbage“ denne forklaring:

„Det danske samfund er opbygget, så standarddansk – det vil sige et københavnskbaseret talesprog – favoriseres frem for de traditionelle dialekter. Favoriseringen startede for alvor ved Reformationen i 1536, hvor kirkesproget blev uniformeret på baggrund af sproget i København. Og siden har hovedstadens stilling som landets ubestridte centrum, både hvad angår kongemagt, folkestyre og uddannelse, bevirket, at det netop er blevet et københavnskbaseret sprog, man skal beherske, hvis man vil begå sig i uddannelsessystemet og det offentlige rum“. Malene Monka fortsætter:

„I nyere tid har kvindernes indtog på arbejdsmarkedet haft en stor betydning for sprogforandringen og bogstaveligt talt overleveringen af modersmålet. Kvindernes udearbejde betød nemlig, at børnene blev passet i institutioner, hvor lærere og pædagoger (også) dengang undlod at tale dialekt til børnene, selvom de talte det i deres eget hjem. Det skete nogenlunde samtidigt med fjernsynets indtog i danskernes hjem“.

Retskrivningsordbogen giver denne forklaring på rigsdansk: „rigsdansk udtale“. Den Danske Ordbog giver denne forklaring: „dansk som (talt) rigssprog, dvs. uden dialektale træk; antonym dialekt“.

Den mest anvendte definition er den af Brink og Lund fra Otto Jespersen overtagne:

„Rigsdansk er de former som kan høres overalt i landet og som ikke betegner brugeren som værende fra noget bestemt sted“.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) har netop i forbindelse med Den Danske Ordbog lagt udtalefiler på nettet af ordene i DDO. Modersmål-Selskabet har, bl.a. i Berlingske Tidende den 27.09. rejst en debat om det betimelige i at anvende rigsdansk, samt spurgt til, hvordan den rigsdansktalende person er udvalgt. Er der tale om et skub i retning af endnu mere standardisering af vores sprog, nu af talesproget? Og hvordan med de mange mennesker i Danmark, der ikke taler rigsdansk? Er det en god ting, at vi alle sammen taler ens, og at man ikke kan høre hvor vi kommer fra?

For mange mennesker er deres talte sprog en helt central del af deres personlige identitet og udtryk. Sat på spidsen kan man altså stille spørgsmålet, hvorvidt sproget er vores herre eller vores tjener. Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre, bl.a. ved at vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift, med respekt for dialekterne, og ved at formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog. Modersmål-Selskabets virke kommer til udtryk i vores praksis, blandt andet i forbindelse med uddeling af Modersmål-Prisen. Denne formand bekendt er prisen aldrig uddelt til en modtager med den begrundelse, at vedkommende taler rigsdansk. Men derfor kan rigsdansk jo godt være en god ting.

For at sætte yderligere fokus på spørgsmålet har vi i forbindelse med den internationale modersmålsdag i februar måned inviteret Frans Gregersen til at holde oplæg over spørgsmålet: Hvad er dansk sprog egentlig? Se annoncen på bagsiden.

Når tekster griber ind i hinanden

Årboagsmødet refereret af Kirsten Fenger på basis af detaljerede skriftlige

bidrag fra Marie Møller Kristensen og Pia Raug

Efter formandens velkomst til ca 50 forventningsfulde tilhørere introducerede Adam Hyllested årbogen: „ORD til hinanden – sådan taler vi sammen“.

To årboagsforfattere var til stede: sangskriver Pia Raug (PR; „I begyndelsen var ordet“) og cand. mag. Marie Møller Kristensen (MMK; „Jeg er dynamit“).

PR så dualiteten i årboags tema blive dagsaktuel ved Yahya Hassans oplæsning og finanslov-aftalen: poesiens sprog vs magtens sprog. Hun reflekterede over de tanker, som læsningen af årbogen havde givet hende: „Jeg elsker, når tekster uden forfatteres medviden griber ind i „hinanden“ – det gør de her – og de snakker sammen og kunne ikke vide det på forhånd.“

PR filosoferede lidt over skrivende forskere og kunstnere og forskellen på, hvem de henvender sig til. De første skriver ofte til „ligemænd“ for løn på for-

hånd. De behøver ikke at bejle til publikum og har i reglen bedre råd til at arbejde „gratis“. De skrivende kunstnere har oftest et ukendt publikum (som måske slet ikke er der!), skriver af en indre nødvendighed – på forhåbentlig efterbetaling – og er nødt til at leve af deres ord. Om sig selv fortalte PR, at hun i dette tilfælde havde skrevet, fordi forfængelighedsgaven var rigelig løn. Hun mente dog, at hun nok havde sat sig lidt mellem to stole, fordi hun prøvede at skrive „klogt“, men så måske havde glemt at skrive som sig selv, dvs. prøvede at leve op til noget, som hun gerne ville være, men ikke var.

PR havde en venlig hilsen til Søren Ryge! Hun fortalte, at hun på et sygehus havde læst Ryges takketale højt for sin gamle mor, som var blevet så glad og for en stund fuldstændig glemte smerterne. Og en anden gammel kone på stuen måtte også høre talen læst op!

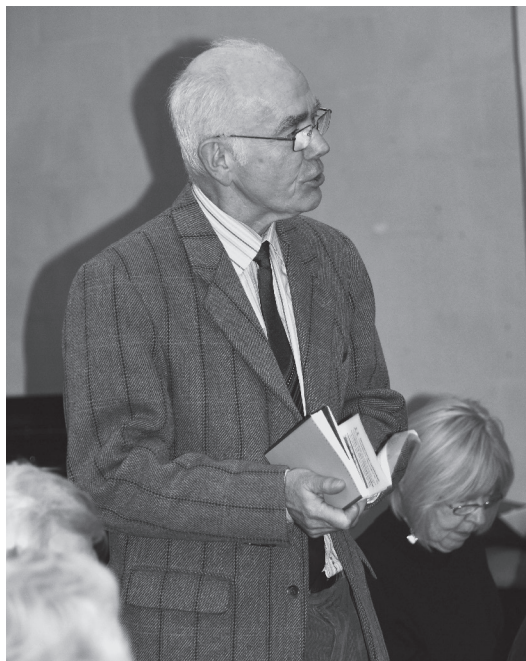
Marie Møller Kristensen (MMK) fortalte en anekdote: Hun havde været i kirke til et arrangement om filologen

Marie Møller Kristensen: „Det er menneskeligt at tale groft, grimt og sprængfarligt.“

Viktor Klemperers bog LTI (der blev grundigt analyseret af Knud Lindholm Lau i årbogen „Sprog på bænken“, 2011). Det var begyndt med en orgelsonate. Musik er jo også et sprog, og komponisten Mendelssohn brugte ikke kun musiksproget på en rar måde, men også aggressivt. Efter musikken – fortalte MMK – var der blevet læst op af LTI af en god skuespiller med smuk diktation. Derefter var tilhørerne blevet opfordret til at snakke med hinanden på kirkebænkene. Og til sidst havde deltagerne kunnet tale ud i forsamlingen. Der havde været enighed om, at vi skal tale pænt til hinanden, hvad enten vi er nazister, danske politikere eller fulde fodboldfans. MMK refererede en deltager: Ellers opfatter vi ikke hinanden som mennesker.

MMK nævnte, at Nietzsche har skrevet „Jeg er ikke et menneske. Jeg er dynamit“. Hun troede ikke, at han med de ord hentydede til fysisk slagkraft, men snarere til kraften i hans tanker, idet der i hans ytringer lå en sprængkraft, der kunne ødelægge gamle opfattelser af

Henrik Fog komplementerede Pia Raug for den poetiske melodi til „Jeg vil male dagen blå“.

Pia Raug fortalte, at hun dulmede sin mors smerter på hospitalet, da hun læste op af Søren Ryge Petersens takketale, der er trykt i årbogen.

verden og af mennesket. Og herefter tilføjede MMK, at Klemperer skrev, at ord „kan virke som små doser arsenik“. Hun sluttede med den idé, at vi ikke opfatter hinanden som mennesker, hvis vi ikke taler pænt til hinanden – og udtalte, at dét var hun ikke enig i, da det er menneskeligt at tale groft, grimt og sprængfarligt. Det ville være smart, udtalte MMK, hvis vi kunne begrænse grovheden til humor og kunst, hvor den per konvention kun volder acceptabel smerte, og hvis vi kunne være høflige – skønt uenige! – resten af tiden. Men det kan vi dog næppe! Hele MMK's oplæg kan læses på www.omkreds.blogspot.dk.

Indlæggene blev livligt debatteret. – Der var to fællessange: „Jeg vil male dagen blå“ med melodi af Pia Raug – en gæst komplementerede hende for den smukke melodi! – og en helt ny: „Danmark er et lille land“ – skrevet af Niels Bjerring med den af alle kendte melodi: „Se dig ud en sommerdag“.

Du danske sprog, du er en bombe i min turban

På årbogsmødet havde en af bogens forfattere, Marie Møller Kristensen, dette indlæg

For et par år siden var jeg til et arrangement om den tyske romantist Viktor Klemperers bog *LTI – Lingua Tertii Imperii. Det Tredje Riges Sprog. En filologs dagbog*. Arrangementet fandt sted i en kirke. Det begyndte dog ikke med Ordet, men med en orgelsonate. Musik er jo også et sprog, og komponisten, Mendelssohn, brugte ikke kun musiksproget på en rar eller pæn måde, men til tider voldsomt og aggressivt. Da sonaten var forbi, blev der læst op af Klemperers bog – af en god skuespiller med en smuk diktion – i det store flotte rum. Efter oplæsningen blev tilhørerne opfordret til at snakke med hinanden på kirkebænkene, og til sidst kunne man tale ud i forsamlingen. Der var enighed om, at vi skal tale pænt til hinanden. Hvad enten vi er nazister, danske politikere eller fulde fodboldfans. Ellers opfatter vi ikke hinanden *som mennesker*, sagde én.

Det fik mig til at tænke på Nietzsche, der skrev „Jeg er ikke et menneske. Jeg er dynamit“. Måske skrev han det oppe på sin bjergtop, afsondret fra andre mennesker, mens han lyttede til detonationerne, når der blev brugt dynamit at sprænge tunneller i bjergene.

Jeg tror ikke, at Nietzsche med ordene „jeg er dynamit“ hentydede til sin fysiske slagkraft, sin seksuelle potens, sin politiske magt eller pistol i skrivebordsskuffen. Jeg tror, at han tænkte på kraften i de indsigter og tanker, som kom til orde i hans skrifter. I hans ytringer lå en sprængkraft, der kunne ødelægge gamle opfattelser af verden og af mennesket, og altså smadre virkeligheden, som den ser ud, før man læser Nietzsche. (Og måske har hans tanker da også været med til at affolke kirkerne, så de står halvtomme og kan bruges til litterære arrangementer).

Det er jo ikke underligt at netop en forfatter – som Nietzsche – tror på ordenes kraft. En soldat i krig ville nok se anderledes på det! Forfatteren Per Aage Brandt har fx skrevet om forfatteren Marquis de Sade, at skrift er langt værre end gerninger, for det skrevne bliver stående for evigt, mens gerninger er lokale engangsfænomener, bundet til tid og sted. En anden forfatter, dramatikerne Heiner Müller, har skrevet

om ordenes renhed, der ikke må besudles, for ordene tabes i verdens maskineri, skriver han. Ord kan ikke tilintetgøres, de tabes i verdens maskineri, hvor de gør tingene genkendelige eller ugenkendelige for os.

Og Viktor Klemperer, filologen og forfatteren, som arrangementet i kirken handlede om, skrev, at ord kan virke som små doser arsenik.

Dynamit, arsenik, bomber i min turban.

Vi ved det godt. Vi ved, at ord har kraft og magt, at de gør ondt og gør godt, at de er lige så effektive og effektfulde som handlinger uden ord. Men så længe vi er enige, stort set enige, både om synspunkter og om omgangstone, så glemmer vi det måske, så arbejder vi enstemmigt eller tavst videre på vores samfundsbygning, vores babelstårn, der bliver højere og højere eller dybere og dybere, eller får flere og flere altaner og vægge af glas. Det er fryd og gammen og hårdt arbejde, og sammenhængskraften er stærk, for vi mener det samme og laver det samme.

Hvis der er nogen der er frække, så er de kunstnere. Eller humorister, og humor er måske hverdagens kunst, en dagligdags kunstgenre. Humorister (herunder satirikere og ironikere) dyrker den lille uenighed, det lille sammenstød og den lille smerte, skadefryden fx, den dejlige blanding af pine og sjov, eller frygt og nydelse, som humor skaber.

Hvis der er andre, der er frække, så er de måske onde, for så vidt de er politikere, men hvis de er politikere, kan vi stadig snakke med dem, debattere, og vi kan i det mindste komme af med vores grimme galde i debattrådene på aviserne og andre steder på nettet, hvor grovhed og uhøflighed lever i bedste velgående og har det sygt/godt.

Nu oplever vi pludseligt, men det er ikke længere pludseligt, at enkeltpersoner reagerer med fysisk vold på ord og andre ytringer. Disse volds mænd, disse udøvere af politisk vold, må jo virkelig tro på ordenes sprængkraft, livsfarlige kraft, eksplosionskraft. Og de eksploderer selv i voldelige hævn- eller straffektioner, der går ud over folk, som har ytret sig. Føler disse kriminelle volds mænd afmagt? Kan de ikke udtale, skrive, tegne, deres uenighed og modsvar? Jeg håber stærkt, at de snart begynder på det, at de fx læser Nietzsche eller en anden megaloman ordkunstner, og begynder at ytre ord, ord der har kraft, følelsesmæssig eller argumentatorisk kraft, grovheder måske, arsenik- eller dynamitord.

Men sagen er jo også, at hvis man virkelig skal kæmpe på ord, debattere som det hedder med et slidt ord, og ikke bare skælde og smælde og svine andre til, men sige noget der har et indhold, så skal man også tro på, at man kan tale sandhed med ord.

Ord skal være vigtige, ikke bare som magtinstrumenter, som de velformuleredes retoriske kunnen og kneb og spin, eller kunstnernes elegante kaskader, eller humoristernes små torturinstrumenter, men som redskaber til at sige sandheden. Simpeltthen. Det man holder for sandt.

Sandheden er, tror jeg, det mysterium, som engang i det gamle Grækenland gav anledning til nogle af de

første tanker om og det første begreb om det, som vi i dag kalder ytringsfrihed. Det kaldte man Parrhesia, og det betyder at sige alt, at sige den eller de sandheder, som af forskellige grunde holdes nede eller er svære at opdage. De sandheder som guderne skjuler (i Tragedierne), eller som en magthaver ikke vil høre eller som ens ven ikke vil høre, fordi det gør ondt.

I dag er der ikke mange der tror på sandheden, i ental, men til gengæld tror vi nok for meget på enigheden, den hellige konsensus, og har svært ved at acceptere, at vi aldrig bliver enige om alt, men ikke kan slå på hinanden eller via social kontrol give hinanden mundkurv på, hvad enten vi kalder mundkurven for selvcensur, de andres selvcensur, de anstændiges og politisk korrektes selvcensur, tavshedstyranni, eller racisternes dårlige tone eller hvad vi nu kalder den mundkurv. (Frygt for overvågning!)

For vi KAN ikke bygge det tårn, eller det ødelægges og ombygges igen og igen. Vi forstår ikke hinanden (godt nok). Vi er ikke enstemmige. Vi er uenige.

Så hvad angår ordene i kirken, som jeg begyndte med, og mere præcist den idé, at vi ikke opfatter hinanden som mennesker, hvis vi ikke taler pænt til hinanden, så er jeg uenig i dét. Det er meget menneskeligt at tale grimt, „husk altid på at nogle få ord kan volde både den dybeste smerte og den højeste lykke“, skrev Emma Gad, og det ville være smart, hvis vi kunne begrænse grimheden og grovheden, og den hensynsløse ærlighed, til humor og kunst, hvor vi har vedtaget, at den kun volder acceptabel smerte, og hvis vi kunne være betænksomme og høflige resten af tiden. Det kan vi dog næppe, men vi kan acceptere, at uenigheden er et vilkår og at den skal ud og frem og der skal ord på, og at ord oven i købet kan sige sandheder, og at dét er forfærdeligt og meget ubehageligt, men sådan er det, og dem, som vi er uenige med, skal have taletid. Ikke tid eller rum til vold, men taletid. Talehandlingsrum.

Marie Møller Kristensen er skribent, filosof og sproglærer for indvandrere. Hun skriver bl.a. på www.omkreds.blogspot.dk

Bibelens sprog

AF GEORG SØNDERGAARD

Denne artikel skal handle om en af de mange slags dansk som var den oprindelige anledning til serien, nemlig det dansk som vi véd mest om fordi vi har det på skrift nemlig bibelsproget. Uanset hvad man tror er det en kendsgerning at bibelens sprog har været en væsentlig forudsætning for den udvikling der har fundet sted her i vores del af verden gennem de sidste næsten 2000 år.

I Vesteuropa har Bibelen gennem kirkens snart 2000-årige historie været en udtømmelig inspirationskilde i europæisk åndsliv. Bibelen er den bog i verden, som er oversat til flest sprog. Ifølge Det Danske Bibelselskab er hele Bibelen oversat til 451 forskellige sprog. Den frygt og agtelse, den autoritet som gennem århundreder er blevet knyttet til Bibelen har givet den en enorm magt, som kirken har baseret sin indflydelse på og som endnu den dag i dag præger den vestlige verden – på godt og ondt.

Den første del af Bibelen, *Det Gamle Testamente* består af en samling israelitisk-jødiske skrifter. Blandt hovedpunkterne er Mosebøgerne, der fortæller om Verdens skabelse, om paradiset og syndefaldet, syndfloden og Babelstårnet, derefter om Israels stamfædre Abraham, Isak og Jakob, om israelitternes ophold i Egypten, udvandringen og rejsen i de 40 år gennem ørkenen til det forjættede land. Teksterne er blevet til gennem en periode på flere hundrede år og er derfor yderst forskelligartede. Det er derfor vanskeligt at sige noget generelt om teksternes præg. På den anden side får man et solidt indtryk af sproget og stilen gennem konkrete citater:

Men der skyder en kvist af Isajs stub, et skud gror frem af hans rod.

Over ham hviler Herrens ånd, visdoms og indsigts ånd, råds og styrkes ånd, kundskabs og guds frygts ånd; han lever og ånder i frygt for Herren.

Han dømmer ikke efter, hvad hans øjne ser, fælder ikke dom efter, hvad hans ører hører; han dømmer de svage med refærdighed, fælder retfærdig dom over landets hjælpeløse. Han slår voldsmanden

med sin munds stok, og med læbernes ånde dræber han den uretfærdige;

Spædbarnet leger ved slangens hule, det lille barn stikker sin hånd ind i hugormens hul.

Ingen volder ondt eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg; for landet er fyldt med kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund.

På den dag skal Isajs rodskud stå som et banner for folkeslagene; til ham skal folkene søge, og hans bolig skal være herlighed. (forkortet).

Esajas' 11. kapitel

De forskellige tekster i *Det Gamle Testamente* har været anvendt yderst forskelligt gennem tiderne. Det der så at sige handler om noget, skildrer noget konkret, det episke element har haft stor betydning for det rent forståelsesmæssige. I mange af teksterne indgår lange tiljubilinger af HERREN som tillægges alverdens autoritet som himlen og jordens skaber. Et påfaldende stiltræk er brugen af metaforer på alle måder. Ikke blot typen *Herren er min hyrde* og *Oh, du Guds Lam!* men lange gennemførte billedlige fremstillinger.

Det er jo et ret nyt fænomen at almindelige mennesker kan læse og skrive. Bibelens sprog er et uhyre omfattende emne som naturligvis ikke kan behandles forsvarligt på to tryksider. Længe før der var noget der kunne kaldes litteratur eller kunst, var kirken med til at danne rammen om menneskers forestillinger både om hinanden og om alt det uforståelige. Første Mosebogs fortællinger om skabelsen og syndefaldet er væsentlige forudsætninger for det kristne frelsesbudsbab.

I middelalderen var læsning af Bibelen forbeholdt den lille gruppe der kunne læse og skrive. I praksis betød det kirkens egne folk. Lægfolks kendskab til Bibelen byggede på billedlige fremstillinger af den bibelske historie (i Danmark fx kirkernes kalkmalerier) og på, hvad man fik at høre dels ved gudstjenesterne, dels af omvandrende munke og prædikanter. Dette ændredes med 1500-tallets oversættelser til folkesprogene. Indtil 1739 var der i Danmark ingen bestemmelse om at alle skulle gå i skole, hvorfor størstedelen af befolkningen var analfabeter.

Anden del af Bibelen, *Det Nye Testamente* er den del af Bibelen, hvis skrifter er af kristen oprindelse, ja de udgør simpelthen grundlaget for kristendommen. Begrebet „nyt testamente“ (latin *novum testamentum*) kan oversættes ved „ny pagt“.

Det Nye Testamente er skrevet i første århundrede e.Kr. Ældst er de ti ægte Paulusbreve, alle fra 50'erne; evangelierne stammer fra ca. 70-90 e.Kr. Til at illustrere sproget i *Det nye Testamente* vil vi bruge dels en tekst fra et af evangelierne, dels fra et af Paulus' breve:

Da Jesus var født i Betlehem i Judæa i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vise mænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte „Hvor er jødernes nyfødte konge? For vi har set hans stjerne gå op og er kommet for at tilbede ham.“ Da kong Herodes hørte det, blev han forfærdet, og hele Jerusalem med ham. Og han sammenkaldte alle ypperstepræsterne og folkets skriftkloge og spurgte dem, hvor Kristus skulle fødes. De svarede ham: „I Betlehem, i Judæa.“

Så tilkaldte Herodes i al hemmelighed de vise mænd og forhørte dem indgående om, hvornår stjernen havde vist sig. Og han sendte dem til Betlehem og sagde: „Gå hen og spørg jer nøje for om barnet; og når I har fundet det, så giv mig besked, for at også jeg kan komme og tilbede det.“ Da de havde hørt på kongen, tog de af sted, og se, stjernen, som de havde set gå op, gik foran dem, indtil den stod stille over det sted, hvor barnet var. Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Og de gik ind i huset og så barnet hos dets mor Maria, og de faldt ned og tilbad det, og de åbnede for deres gemmer og frembar gaver til det, guld, røgelse og myrra. Men i drømme fik de en åbenbaring om ikke at tage tilbage til Herodes, og de vendte hjem til deres land ad en anden vej.

Matthæusevangeliet kap.2

Paulus er den betydeligste enkeltforfatter i Det Nye Testamente. Med sine ti breve til nye kristne menigheder i byer langs Middelhavets kyst i årene 54 til 55 har han sat spor som ingen anden. Ikke alene kender

vi Paulus' breve, men af Apostlenes Gerninger fremgår at han foretog i hvert fald fem rejser i det østlige Middelhav, den sidste endda helt til Rom, hvor han boede et par år indtil hans død. Traditionen om hans henrettelse i Rom under kejser Nero er formodentlig korrekt men kan ikke dokumenteres.

Paulus betegnes sommetider som kristendommens anden grundlægger for dermed at lægge afstand mellem ham og Jesus. Der er mange forhold vedrørende Paulus som ikke passer med vores tid og vores menneskesyn. Under alle omstændigheder har Paulus' indsats ved dannelsen af nye kristne menigheder været uvurderlig.

Talte jeg med menneskers og engles tunger, men ikke havde kærlighed, da var jeg et rungende malm eller en klingende bjælde. Og havde jeg al tro, så jeg kunne flytte bjerge, men ikke havde kærlighed, da var jeg intet. Og uddelte jeg end alt, hvad jeg ejer, og gav mit legeme hen til at brændes, men ikke havde kærlighed, da gavnede det mig intet. Kærligheden er langmodig, kærligheden er mild; den misunder ikke; kærligheden praler ikke, opblæses ikke. gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, lader sig ikke op-hidse, bærer ikke nag. glæder sig ikke over uretten, men glæder sig over sandheden; den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt.

Kærligheden ophører aldrig; men hvad enten det er profetiske gaver, de skal en gang forsvinde, eller tungetale, den skal forstumme, eller kundskab, den skal forsvinde; thi stykkevis erkender vi, og stykkevis profeterer vi, men når det fuldkomne kommer, skal det stykkevis forsvinde. Så længe jeg var barn, talte jeg som et barn, tænkte jeg som et barn, dømt jeg som et barn; efter at jeg er blevet mand, har jeg aflagt det barnagtige.

Nu ser vi jo i et spejl, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt; nu kender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg jo selv er kendt fuldt ud.

Så bliver da tro, håb, kærlighed disse tre; men størst af dem er kærligheden.

Første Korinterbrev, kap.2, 1-22.

Misrøgt

Gode danske vokaler med stor nytteværdi er nødlidende for tiden

Det er efterhånden et fortærsket emne med kraft og kræft, der er gået sin egen skæve vej til at blive et homonym, hvilket er særlig uheldigt, da de to ord ofte er hinandens modsætning. Æ har det generelt ikke godt. Eksempelvis er det en geografisk nyskabelse, når en skovbrand hæver plantagen, og en ny kampart, når en ellers kompetent nyhedsvært i News citerer Læger uden Grænser for, at der anvendes nævegas i Syrien, mens TV2's anspændte studievært under Tour de France sender rytterne op i bjævene. Han ville måske være bedre egnet til at annoncere bjærgning af bævere i Bjæverskov. Det bliver måske aldrig bedre med det molesterede a/æ. Og en lignende skæbne har gennem årene ramt e, især når det står mellem konsonanter i trykssvage stavelser. Hvem har sidst hørt et e i mat(e)matik eller met(eo)rologisk, og en ny sygdom har ramt e og a, når de efterfølges af et d. Man hører kassedamen spørge „Vil du have bonen MMMxddd. Der findes lykkeligvis ingen anerkendt lydskrift, der kan synliggøre, at mêt kommer frem som en trodsig mumlelyd, mens eêt helt forsvinder fulgt af et d, der lyder, som det er filtreret gennem dag gammel kartoffelmos. Og pronominet *hvad* lider under samme fonetiske sammenbrud. Er der håb nu, da eleverne skal gå i skole det meste af døgnet og have aktivitets-timer? Aktivisering af vokalerne?

En anden aktivitet med det gode sprog som mål finder sted i England, hvor de offentligt ansatte ifølge Financial Times' klummeskribent Lucy Kellaway har fået udleveret en liste over „grimme“ ord. I Politiken den 14. august opregner hun nogle af de ord, der ikke må forekomme i offentlige henvendel-

ser. Det gælder blandt andet *levere*, medmindre der er tale om udbringning af varer, *styrkelse* og *facilitering*, og ikke mindst *fremadrettet* og *drive*, det sidste dog acceptabelt, hvis der er tale om golfkøller. Som Howard Business Review skriver på sin blog: „Din virksomhed er kun så god som din sprogbrug“.

Staten og en del virksomheder herhjemme ville næppe få bebrejdelser, hvis de viste drive til fremadrettet at levere et lignende initiativ.

Foreløbig har en skole i Nordsjælland taget et positivt sproginitiativ i en helt anden sammenhæng. Grønnevang Skole har med en styringsgruppe på seks personer iscenesat projektet „Smukt

Sprog Skole“ i håb om at få eleverne til at tale pænere til hinanden og værdsætte ordentlig sprogbrug. Distriktsleder Susanne Oxvig udtaler til Frederiksborg Amts Avis den 28. august: „Vi vil gerne have et sprog, der viser, at vi har respekt for hinanden,“ og Hanne Pavine fra styrings-

gruppen tilføjer, at „børn i dag kan have svært ved autoriteter og at kende forskel på, om man taler til en ven eller en lærer.“

Projektet skal have et forløb på 10 måneder og blev indledt i efteråret med at vaske skolens vægge for vulgære citater. Det kan blive noget af et Sisifosarbejde, da børns tiltaleformer i grupper har sit eget autonome forløb, men initiativet fortjener al mulig opbakning, og det er vigtigt allerede i de første skoleår at blive bevidst om, at der findes andet end den lokumsprosa, som kække graffiti-malere dekorerer deres skolegang med. Susanne Oxvig har jo den klare pointe, at despekt vokser med den grove sprogbrug, og dagens skolelærere er frataget muligheder for repressalier, mens mange forældre samtidig forpagter opdragelsen i skolens omsorg. Misrøgt fanget i en catch 22.

M.B.

Den universitære foragt for modersmålet

AF JOHAN CHRISTIAN NORD

I forbindelse med mit arbejde som humanistisk ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet er der en sætning fra én af vort lands litterære klassikere, der, oftere end jeg ville ønske det, rinder mig i hu, når jeg taler med andre stipendiater: „Tal dansk, din hund“.

Men hvorfor nu det? Hvorfor tiltvinger salig Holbergs hævde af modersmålet sig adkomst i mit sind, når jeg er i selskab med andre danske humanister? Jo, det skyldes naturligvis, at mine kolleger lider af just den sygdom i folkelegemet, som den drypvist klarsynede Jeppe i sin tid vrededes over; akademikerne har kastet vrage på deres modersmål.

I det følgende skal det dreje sig om to sider af denne universitære foragt for modersmålet.

Ufordøjede latinismer

På den ene side har vi at gøre med en dyrkelse af de fremmede ord, der ikke lader meget tilbage for den opstiltede hr. advocatus i Jeppe paa Bjerget. Ligesom denne har vor tids humanistiske akademikerspirer ladet deres modersmål oversvømme af et sandt verdenshav af fremmedord, hvis herkomst og nærmere betydning, de ikke har den fjerneste anelse om, men som de kyndigt anvender til at bevise deres hjemmehørigheid blandt akademiets fine folk.

Men faktisk er det endnu værre end det; for hvor datidens opblæste hang til latinismer af og til var forbundet med et faktisk kendskab til dette sprog, drejer det sig i dag om begrebsdannelser af latinsk tilsnit, der først har været en tur omkring vor tids verdenssprog, inden de er blevet optaget i akademikerens sprogbrug. Sagen er altså, at de unge akademikere tankeløst overtager engelske begreber, hvis oprindelse er at finde i et sprog, ynglingene ikke selv mestrer, nemlig i latin. Man jonglerer altså med ufordøjede latinismer, som man strengt taget ikke forstår og derfor naturligvis ikke evner at håndtere på en smidig måde.

Og selvfølgelig drejer det sig næsten aldrig om ord, der ikke findes på dansk, men kun om ord, der ikke findes i de rodløse skin-intellektuelles hjerne-kister. Selv synes de vist, det lyder noget så klogt med alle de svære ord.

Skriver du virkelig din afhandling på dansk?

Den anden side af modersmålsforagten ansigt viser sig i forskerspirernes valg af sprog, når afhandlingen skal skrives. Jeg er således ofte blevet mødt af både vantro og vist også mildt bedreviddende øjne, når jeg har fortalt kolleger, at jeg først og fremmest skriver på dansk – og endda om Danmark. For det gør man nemlig ikke, hvis man gerne vil frem i den store vide verden. Så skriver man på engelsk, og kun engelsk!

At man kunne have en velovervejet grund til at skrive dansk om danske forhold, lader ikke til at have foresvævet særlig mange af de unge humanister, der har noget så travlt med at halse efter den universitetskarriere, som en så forsvindende lille del af dem en dag kommer til at sole sig i.

Men hvor er det dog en skam. Skamfuldt og skændigt for mine kolleger, der har spyttet på deres vuggegave, og en stor skam for det danske folk, der faktisk betaler for forskningsfesten, og dermed også gerne skulle have nogen gavn af det arbejde, der udføres på universitetet. Sådant som det er nu, er dette desværre ved at blive en eksotisk sjældenhed.

De unge humanister har ikke længere deres ære i at skrive gode danske bøger, men derimod i at sammenflikke engelsksprogede – eller i bedste fald fremmedordsbefængte – teoriudladninger, der tiljubles som vejen til intellektuel anerkendelse hinsides landets grænser.

Men en elite forkaster ikke sit eget sprog; det gør kun en akademisk almue, og sådan en kunne folket jo en dag ende med at blive træt af og skaffe sig af med. Vi kan kun håbe, at den dag ikke ligger alt for langt ude i fremtiden.

Johan Christian Nord er ph.d.-studerende ved tyskfilosofiet på Aarhus Universitet med et projekt om Johannes Jørgensens forhold til tysk filosofi og opgør med Georg Brandes.

Sprogprisen 2013

Modersmål-Selskabet deltog i år i Sprogdagen 2013 og i uddelingen af Sprogprisen.dk i en ny samarbejdskreds. Men prisen er ikke ny. Erhvervssprogprisen blev stiftet af Tina Reichstein, leder af virksomheden Syntaksis, i 2010. Tina er fortsat med i arrangørkredsen. Den første prisuddeling fandt sted i foråret 2011, hvor vinderne af *Erhvervssprogprisen 2010* blev kåret.

Styregruppen bestod i november 2010 af lektor Henrik Gottlieb, professor Christian Kock, forfatter og seniorrådgiver Kirsten Rask, kommunikationskonsulent Tina Reichstein og journalist Kurt Strand. Og senere af Jane Hansen, Danske Sprogseminarer, Henrik Gottlieb, Københavns Universitet, Anne Kjærgaard, Dansk Sprognævn, Monica Krog-Meyer, journalist, DR, Henrik Lorentzen, seniorredaktør, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Jakob Haahr-Pedersen, retoriker og rapper, samt Kurt Strand, DR. I 2013 var kategorierne:

- Årets bedste brev fra det offentlige til borgerne
- Årets bedste kundebrev fra privat virksomhed
- Årets bedste tekst i sociale medier

Priserne blev uddelt på Sprogdagen '13, og dommerkomiteen udtalte: „Vi havde valgt vinderne blandt de i alt ni tekster, som var nomineret i de tre kategorier. I kategorien bedste tekst i sociale medier er det tydeligt, at mange organisationer endnu ikke er så langt i den bevidste brug af medierne. Det er svært at finde den rette sproglige form: Skal organisationen spille med på skribenternes stil eller svare på papir-dansk. Og når der til og med er tale om at svare en utilfreds kunde, så skal der tænkes meget over, hvordan man skriver.

„Vi har at gøre med en virkelig vanskelig genre, nemlig svar på facebook-opslag fra utilfredse forsikringskunder. Men Codan formår at svare med et sobert sprog, som også kommer kunderne i møde“, Kurt Strand.

Årets vindere af sprogprisen med juryen på bageste række.

Brevet eller e-mailen er knap så vanskeligt, men når brevet bliver sendt sammen med en faktura, som altan.dk gjorde, så er det alligevel ikke helt let. Det var der også lagt vægt på i dommernes begrundelse: „Efter at have læst altan.dk's kundebrev, som udsendes sammen med fakturaen, så indrømmer jeg, at rudekuverter fremover vil blive åbnet med en slags forventningens glæde. Det er en meget positiv oplevelse, når den som her er sprængfyldt med venlighed og forståelse“, Charlotte Sahl Madsen.

ATP fik prisen for en side på borger.dk, hvor de havde arbejdet med at gøre teksten om boligstøtte forståelig. „I dommerkomiteen var vi enige om, at ATP er kommet langt med at skabe overblik for den potentielle ansøger. Sproget er enkelt og direkte henvendt til den borger, der skal ansøge om støtte“, Anne Katrine Lund.“

Se vinderteksterne og de øvrige nominerede på sprogprisen.dk

Dommerkomiteen bestod af: Journalist Kurt Strand, formand, instruktør og teaterchef Peter Langdal, Betty Nansen Teatret, ph.d. i retorik Anne Katrine Lund, AKL Kommunikation, og formand for Syd-danske Mediers bestyrelse, Charlotte Sahl-Madsen.

Vellykket dansk Sprogdag'13 med sprogpriser

AF HENRIK MUNCK

Hvorfor er engelsk koncernsproget i den Danske Bank? Hvorfor undervises der på engelsk på den danske Landbohøjskole? Disse spørgsmål blev søgt besvaret, da Modersmål-Selskabet var med i et nifoldigt initiativ til en faglig dansk Sprogdag med samtidig uddeling af sprogpriser for den sprogligt bedste hjemmeside-, e-mail- og facebook-tekst.

Siden 2001 er de europæiske sprog blevet fejret på den europæiske sprogdag den 26. september. Europa er rig på sprog – EU har alene 24 officielle sprog og over 60 oprindelige befolkninger med egne minoritetssprog eller regionale sprog. Sprogdagen har til formål at udbrede kendskabet til flersprogetheden

i Europa og værne om den kulturelle og sproglige mangfoldighed. I modsætning til mange andre europæiske lande har der ikke hidtil i Danmark været større arrangementer i anledning af sprogdagen, men den 23. september i år blev der på initiativ af Modersmål-Selskabet og 8 andre sproglaterede organisationer afholdt en sprogdag i Kulturstyrelsens lokaler nær Rådhuspladsen i København.

Den danske Sprogdag blev markeret som et fagligt arrangement med fokus på det moderne danske sprog udfordret af globaliseringen og med eksempler på sproglig udvikling i både privat og offentligt regi. Samtidig dannede sprogdagen ramme om en festlig prisoverrækkelse som anerkendelse og belønning for det bedste danske sprog i moderne kommunikationsformer som hjemmeside, e-mail og facebook. De 9 initiativtagere var Dansk Kommunikationsforning, Dansk Sprognævn, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Forbundet Kommunikation og Sprog, virksomheden kurt.strand.dk, Modersmål-Selskabet, RetorikMagasinet og virksomheden Syntaksis.

Ved Sprogdagen blev der talt af formanden for Dansk Sprognævn Jørn Lund, som causerede over sproget 2013. Han talte om, hvordan djøfiseringen havde givet sig udslag i moderne dansk sprogbrug gennem anvendelse af metaforer og omskrivninger.

Hans indlæg var fyldt med kendte eksempler som udlændingesservice, omstillingsparathed, overførselsindkomst og omkostningstilpasning. „Når det bliver globalt“ lød det tema, som var tildelt forskningspolitisk chef i Dansk Industri Charlotte Rønhof, og hun fortalte om udfordringerne for dansk erhvervssprog i lyset af globaliseringen. Engelsk er nu koncernsprog i halvdelen af Dansk Industris medlemsvirksomheder, og det kan forklares med, at de er datterselskaber af internationale virksomheder, eller at der er mange udlændinge ansat, men også med den simple kends-

gerning, at eksporten spiller så stor rolle i mange virksomheder. Hun understregede, at en

god dansk sproglig baggrund ofte er vejen til at kunne beherske flere fremmedsprog.

Henrik Busch er prodekan ved Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet og samtidig nyvalgt medlem af Dansk Sprognævns bestyrelse repræsenterende de danske universiteter. På Sprogdagen fortalte han om arbejdet med det danske fagsprog i internationale forskningsmiljøer. Mens der tidligere var usikkerhed om, hvorvidt et kursus blev udbudt på dansk eller engelsk, har hans fakultet nu indført nye sprogregler med gennemsigtig entydighed, så alle obligatoriske fag på bachelor (1. del) udbydes på dansk, mens alle fag på kandidatniveau (2. del) udbydes på engelsk.

Som eksempler på sprogudvikling i praksis var der efterfølgende indlæg fra kommunikationsmedarbejdere i SKAT, som fortalte om, hvordan man i SKAT arbejder med sproget i kommunikationen til unge, mens kommunikationsdirektør Søren P. Espersen i PFA Pension kunne berette om mange års indsats for at gøre pensionsbranchen mere forståelig og nærværende for kunderne.

Forud for Sprogdagen var både det private erhvervsliv og den offentlige sektor blevet opfordret til at indstille kandidater til året sprogpriser som belønning for det gode sprog håndværk og som inspiration for andre.

SPROGPRISEN.DK

Enestående aften borte med blæsten

Henrik Munck fortæller om forestillingen, der blev væk den 5. december

Mod vejrguderne kæmper selv Modersmål-Selskabet forgæves! Igennem hele 2013 frem til den 5. december havde Selskabet arbejdet på en enestående aften i modersmålets tegn som en hyldest til det danske sprog i Riddersalen på Frederiksberg, indtil stormen Bodil kom farende og krævede en aflysning, inden hele landet gik i stå. Som følge af oplysning om mail-adresse eller telefonnummer ved billetkøbet kunne Riddersalen sende direkte besked om aflysningen til de mange, som havde sikret sig billet. Her skal fortælles om den velvilje, som Modersmål-Selskabet har mødt under forberedelserne til aftenens program, hvor alle medvirkende ville stille op uden honorar i den gode sags tjeneste, og hvor alle nu bare ønsker, at forberedelserne ikke har været forgæves, men kan realiseres i 2014.

Det hele begyndte, da Selskabets formand blev inviteret til middag i Nyhavn hos nyhavsdoktoren Niels Carl Lønberg sammen med skuespillerne Jytte Abildstrøm og Jesper Langberg samt tidligere leder af Kunstindustrimuseets tekstilafdeling Charlotte Paludan. De græmmede sig alle over, hvordan det danske sprog bliver mishandlet, og de havde et fælles ønske om et arrangement med eksempler på det smukke danske sprog. Det førte til en aftale med teatret Riddersalen, der påtog sig det praktiske og økonomiske ansvar for, at en af dets række af enestående aftener blev overladt til Modersmål-Selskabet, som fik ansvaret for programlægningen ved selskabets formand Jørgen Christian Wind Nielsen og Niels Bjerring, der tidligere bl.a. har givet taleundervisning til mange skuespillere.

Selskabet fik tidligt et tilsagn fra Folketingets formand Mogens Lykketoft om at tale om demokratiet og det danske sprog, mens Blaagaard Kammerkor under ledelse af dirigent Erik Dynesen gerne ville synge danske sange midt i en travl uge, hvor koret netop kom hjem fra en korfestival i Prag. Mange i medlemskredsen vil erindre, at det var Blaagaard Kammerkor, som sang ved Selskabets 25-års jubilæ-

umsfest i Landstingssalen. Moderne unge skuespillere kritiseres undertiden for deres utydelige sprog, og det var derfor naturligt at tage kontakt med lederen af Statens Scenekunstskele (tidligere teaterskele) Henning Sprogøe for at kunne udvælge nogle skuespillere, som kunne bidrage med eksempler på et godt og tydeligt dansk.

Det var nærliggende at opfordre skuespillerne Jytte Abildstrøm og Peter Mygind til at medvirke sammen med instruktøren Jan Hertz, og hertil kom skuespilleren og sangeren Ulla Henningsen. Som tidligere re-

Modersmål-Selskabet samarbejdede senest med Riddersalen, da Susse Wold fik overrakt Modersmål-Prisen 1. september 2010.

fereret i Sprog & Samfund tilegnede sidste års modtager af Modersmål-Prisen Niels Brunse sin sang til det danske sprog „Der er en åben bog“ til Selskabet, samtidig med at komponisten Carsten Johannes Mørch gav tilladelse til at bruge sin melodi til sangen. Komponisten akkompagnerede selv, da sangen blev sunget ved prisoverrækkelsen til Søren Ryge Petersen, og han stillede sig straks til rådighed, da han blev opfordret til at spille til fællessangene samt akkompagnere Ulla Henningsen, som han tidligere har spillet sammen med. Ulla Henningsen havde planlagt at synge sange af Poul Henningsen, H.C. Andersen og Kaj Munk og næede at holde en lydprøve i Riddersalen den 4. december. Dem har vi nu til gode!

ORD i massevis og MS-årbøger i kassevis...

... blev brugt på Modersmål-Selskabets stand C3-033 på Bogmessen i år.

AF INGRID CARLSEN

Vores stand i Bella Center havde en perfekt placering, hvor vi kunne ses på lang afstand. Den store plakat med årets prisvinder Søren Ryge Petersen midt i standen trak derfor mange til. Vi havde også glæde af, at Søren og Cathrine Ryge Petersen besøgte standen; desuden kom forfatter og oversætter og formand for Samrådet for de litterære selskaber Søren Sørensen og viceordførande/næstformand i De Litterära Sällskapens Sam-

arbetsnämnd Gunnel Stenqvist, Stockholm. Tidl. bestyrelsesmedlem og kasserer Rasmus Rune Axelsen, og tidl. webmaster og bestyrelsesmedlem Georg Adamsen med frue kom på visit. En flittig skribent i S&S, Loránd-Levente Pálfi, kom og hilste på. Endvidere havde vi besøg af formentlig messens yngste forfatter: Mathilda Printzlau-Paulsen, som skulle optræde på DR-scenen om søndagen. Hun er 16 år og går i 1.g. Mange medlemmer kom også forbi og så vores stand.

Tak alle sammen, også til de frivillige vagter.

Mange besøgende sukkede over det sjuskede sprog i tv og andre medier og var glade for, at vi satte pris på dem, som brugte sproget korrekt i tale og på skrift. Det er godt, I er her, sagde flere. Antallet af nye medlemmer var ikke imponerende, men til gengæld fik mange stiftet bekendtskab med MS. De fleste havde set interviewet med prisvinderen i TV.

531 besøgende deltog i konkurrencen om 10 svenske ords betydning på dansk.

Tom Høyem hædret

Tom Høyem, tidligere grønlandsminister, cand. phil. i dansk 1973, stiftende medlem af Modersmål-Selskabet i 1979, har fået tildelt det tyske ridderkors, Verdienstkreuz am Bande des Verdienstordens der Bundesrepublik Deutschland, af den tyske forbundspræsident. Ordenen er blevet tildelt for Tom Høyems fremragende engagement og fremragende ydelser for samfundet. I Tyskland har Tom Høyem været rektor for Europaskolen i München 1994-2000 og er nu rektor for Europaskolen i Karlsruhe fra 2000-2015. 1994 meldte han sig ind i FDP og blev 2004 medlem af kommunalbestyrelsen i Karlsruhe for sit parti (nu næstformand i sin gruppe). Indtil 2000 var Tom Høyem medlem af udlændingerådet i München for den liberale liste. I Danmark er Tom Høyem Kommandør af Dannebrogordenen (1984). Tom Høyem er æresmedlem i Modersmål-Selskabet. Et stort tillykke til Tom Høyem. Se endvidere Dansk Biografisk Leksikon og Modersmål-Selskabets årbog 2009: Dansk i verden.

150 danske sange

Ole Berthelsen har tilsendt Modersmål-Selskabet sit nye musikalbum „Utaknemmelig“. Ole Berthelsen, en danskrockveteran på 61 år, har spillet siden 1979, hvor han debuterede med albummet „Altid vågen om natten“. Ole Berthelsens viser og sange har fra starten været af socialrealistisk tilsnit og med en særlig empati for afviste og utilpassede. Rockattituden er til at mærke og teksterne til at føle og forstå. Dette, og meget mere, kan du læse mere om på www.oleberthelsen.com. Tak for CD'en!

Wind

POST

PP

DANMARK

I anledning af den internationale modersmålsdag inviterer Modersmål-Selskabet til medlemsmøde:

Emne: Hvad er dansk sprog egentlig?

Indhold: Hvad er dansk sprog egentlig? Det talte sprog eller det skrevne? Og hvilken forskel gør det om man tager det ene eller det andet som det prototypiske udgangspunkt? I sit foredrag vil Frans Gregersen diskutere det danske talesprogs udvikling i perioden 1900 til 2010, eksemplificere nogle af de konsekvenser det har haft i forhold til dansk skriftsprog og diskutere om det er en god ide at påbegynde arbejdet med en retskrivningsreform.

Hvem: Professor, dr. phil., centerleder Frans Gregersen, Sprogforandringscenteret, Københavns Universitet. Frans Gregersen er også medlem af Dansk Sprognævnets bestyrelse.

Hvor: Forbundet Kommunikation og Sprog, Hauser Plads 20. 3. sal, København K

Hvornår: Torsdag den 20. februar kl. 17.00-19.00

For: Det er gratis at deltage. Alle interesserede er velkomne. Læs om Sprogforandringscentret her: <http://dgcss.hum.ku.dk/>

Kontingent 2014

I det brev, der var vedlagt årbogen udsendt omkring 1. november, var der et afsnit om betaling af kontingent for 2014 – og et påhæftet girokort. Her gentager vi teksten:

På generalforsamlingen den 13. maj 2013 blev det enstemmigt vedtaget at indføre et årligt enhedskontingent på 250,- kr. (plus 76,- kr. ved en udlandsadresse). *Vi beder dig derfor venligst indbetale dette beløb snarest og senest den 31. december 2013, så vi undgår en rykkerprocedure. Husk navn og adresse og gerne e-postadresse også.* Til betaling benyttes girokortet eller netbankoverførsel til Danske Bank, reg. nr. 9570 og konto nr. 667 6901. Også ved overførsel via pengeautomat er det nødvendigt med en afsenderangivelse.

De medlemmer, der har indmeldt sig og betalt efter den 1. september 2013, har allerede betalt kontingent 2014 og skal derfor ikke gøre det igen.

AFSENDER
MODERSMÅL-SELKABET
Wind
Mylius Erichsens Allé 27
2900 Hellerup

Returneres ved varig adresseændring

B